

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. marraskuuta 2019
(OR. en)

13398/19

JEUN 114
EDUC 449
SPORT 100
EMPL 561
SOC 741
DIGIT 166
SUSTDEV 163
CLIMA 295
ENV 914

ILMOITUS

Lähettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Nuorisotyön tulevaisuus Euroopassa – ilmastonmuutos, nuoriso ja nuorisotyö – <i>Periaatekeskustelu</i> (<i>Neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 2 kohdan mukainen julkinen keskustelu</i>) <i>[puheenjohtajavaltion ehdotuksesta]</i>

Puheenjohtajavaltio on nuorisotyöryhmää kuultuaan laatinut liitteenä olevan tausta-asiakirjan koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston istunnossa 21.–22. marraskuuta 2019 käytävää periaatekeskustelua varten.

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto**Bryssel, 21. ja 22. marraskuuta 2019****– Keskustelu nuorisopolitiikasta –*****"Nuorisotyön tulevaisuus Euroopassa – ilmastonmuutos, nuoriso ja nuorisotyö"*****– Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja –*****1. Ilmastokriisi merkittävimänä maailmanlaajuisena ongelmana***

Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) vuoden 2018 erityiskertomus painotti voimakkaasti, että ilmaston lämpeneminen tulisi rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna, jotta ilmastonmuutoksen vakavimmat seuraukset voidaan välttää. Yhdistyneet kansakunnat julkaisi toukokuussa 2019 biologista monimuotoisuutta käsittelevän maailmanlaajuisen arviointiraportin, jonka mukaan maailma on 'varoitusajalla' miljoonan lajin ollessa vaarassa kuolla sukupuuttoon – mikä myös liittyy ilmastonmuutokseen. IPCC julkaisi vuonna 2019 ilmastonmuutosta ja maata käsittelevän erityiskertomuksen sekä valtamerta ja kryosfääriä käsittelevän erityiskertomuksen. Ilmastonmuutos on muutaman viime vuoden aikana noussut yleisen tietoisuuden etualalle ja poliittisten asialistojen kärkeen maailmanlaajuisesti.

2. Ilmastonmuutos Euroopan unionin keskeisenä prioriteettina

Euroopan unioni on jatkuvasti ajanut yhä kunnianhimoisempia lähestymistapoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, ja ilmastonmuutoksen vaarallisten vaikutusten torjunta on tällä hetkellä yksi sen tärkeimmistä tavoitteista. EU on asettanut vuodelle 2030 tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiselle sekä uusiutuvan energian kulutuksen ja energiatehokkuuden lisäämiselle. EU:n päätoimet ovat yhdistelmä taloudellista tukea ja sääntelyä. Viimeisimmän Eurobarometri-kyselyn mukaan nuoret katsovat, että ympäristön suojelemisen ja ilmastonmuutoksen torjumisen samoin kuin koulutuksen sekä köyhyyden ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden torjumisen tulisi tulevana vuosina olla EU:n tärkeimpiä prioriteetteja.

Ilmastomuutos mainittiin nuorisoalalla komission tiedonannossa uudesta EU:n nuorisostrategiasta 2019–2027. Komissio halusi, että strategia 'varustaa nuoret elämäntaidoilla, joilla he pärjäävät muuttuvassa maailmassa' ja että nuoriin ihmisiin 'kiinnitetään erityishuomiota' paikallisina ja globaaleina sidosryhminä. Komissio toteaa, että 'nuoret ovat sitoutuneita puuttumaan maailmanlaajuisiin haasteisiin, erityisesti kestävään kehitykseen liittyviin tavoitteisiin'. Vaikka EU:n nuorisostrategia 2019–2027 ei sisällä tarkkoja suosituksia nuorten roolista ilmastomuutoksen suhteen, siinä pyritään 'kannustamaan nuoria ja antamaan heille tarvittavat voimavarat, jotta heistä tulisi aktiivisia kansalaisia'. Eurooppalaisissa nuorisotavoitteissa, jotka ovat osa strategiaa ja joiden tulisi muodostaa EU:n päättäjille inspiraation lähde, tunnustetaan, että 'yhteiskunnan on toimittava ilmastomuutosta ja yhä suurempia ympäristöuhkia vastaan'.

3. Nuoret: ensimmäisinä liikkeellä

Kiinnostavaa on, että juuri nuoret korottivat äänensä ensimmäisinä, kuten monen muun yhteiskunnallisen muutoksen suhteen.

Nuorten ilmastolakkoilijoiden 'Fridays for future' -kampanjat alkoivat vuonna 2018, kuukausia ennen IPCC:n erityiskertomuksen julkaisemista lokakuussa 2018. Nuorten ilmastolakot levisivät nopeasti maailmanlaajuisesti – ja ne alkoivat saada mediahuomiota. Huolimatta odotuksista siitä, että mielenosoitukset hiljalleen hiipuisivat, ne itseasiassa saivat yhä useampia nuoria kaduille. Syyskuun 2019 ilmastolakot keräsivät 6–8 miljoonaa mielenosoittajaa 4500 paikalle 150 maassa ympäri maailmaa. Lisäksi ilmastomuutosta koskevan yleisen tietoisuuden ja poliittisen keskustelun määrä on korkeimmillaan, erityisesti EU:ssa.

Nuorten ilmastotoimet on hyvä esimerkki siitä, miten nuoret ovat edistäneet poliittisen agendan eteenpäin viemistä ja nuorisotyön kentän laajentamista. Tuloksena hahmottuva näkymä luo kaikenlaisia uusia kysymyksiä ja pohdintoja.

4. Nuorten ilmastoaktivismista poimittava viesti

Nuorten ilmastoaktivismi on ilmiö, joka todella ansaitsee pohdintaa, mukaan lukien nuorisotyön näkökulmasta. Ensimmäinen keskusteltava asia on se, millainen velvollisuus tai viesti yhteiskunnalle ja päättäjille välittyy siitä, että nuoret vaativat sinnikkäästi tiukempaa ilmastopolitiikkaa sankoin joukoin ja ilmiömäisellä energialla. Nuorten ääntä on kuunneltu monissa maissa, ja poliitikot ja päättäjät ovat kehuneet heitä, pitäneet heidän vaatimuksiaan oikeutettuina ja luvanneet tukea ilmastonmuutoksen torjumista – vaikkakin ihmiset ja poliitikot yleisesti suhtautuvat asiaan eriävin kannoin. Poliittinen kannustaminen ei välttämättä aina ole tarpeeksi: vaikka ihmiset voivat arvostaa ja ymmärtää nuorten huolia, paljoakaan ei välttämättä tapahdu esimerkiksi silloin, kun ihmisten tulisi tosiasiallisesti tehdä uhrauksia yksityiselämässään tai sen suhteen, miten yrityksiä johdetaan. Tämä kytkeytyy nuorisotyön kenties tärkeimpään tehtävään: nuorten motivoimiseen aktiiviseen kansalaisuuteen ja heidän osallistumista kohtaan kokemansa luottamuksen tukemiseen. Nuoret lakkoilijat laittavat toimintaansa suuren määrän energiaa ja toivoa, ja jos vaikuttaa siltä, ettei se johda mihinkään, vaikutukset heidän luottamukseensa aktiivista kansalaisuutta kohtaan voivat olla vakavia.

5. Kohti menetelmien ja koulutuksen uudistusta

Ilmastonmuutoksesta ja nuorten poliittisesta aktivismista saadut kokemukset huomioon ottaen, nuorisotyön tulisi vastata nuorten ilmastohuoliin huomioiden samalla, että heidän mielipiteissään on eroja. Koska nuorisotyö antaa mahdollisuuden tavoittaa monenlaisia nuoria, se voi kannustaa heitä kiinnostumaan ilmastonmuutoksesta ja ympäristöajattelusta. Nuorisotyöntekijöiden tulisi kyetä puhumaan ilmastonmuutoksesta ja olla tietoisia ilmastonmuutoksen vaikutuksista ihmisten elämään ja ympäristöön. Kyse ei ole ainoastaan jo aktiivisten nuorten tukemisesta, vaan myös kriittisen ajattelun ja luovuuden edistämisestä, samoin kuin ihmisoikeuksien, demokraattisten arvojen ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisestä. Kyse on myös nuorisotyön olemassa olevien käytäntöjen määrittämisestä uudelleen ja kenties niiden löytämisestä uudelleen.

On jo olemassa monia luonto- ja ympäristökasvatusta koskevia nuorisotyön menetelmiä, samoin kuin näihin aloihin erikoistuvia kansalaisjärjestöjä. Seikkailu- ja ulkoilmakasvatus on jo pitkään ollut lähellä nuorisotyötä. On olemassa nuorisokeskuksia, jotka keskittyvät ympäristökasvatukseen. Nykytilanteessa, jossa nuoret puhuvat tästä aiheesta nuorisotyöntekijöiden kanssa yhä enemmän, voi olla järkevää yhdistää käytännöistä olemassa olevat tiedot ja ryhtyä – nuorten avulla – kehittämään uusia aktiviteetteja ja työmenetelmiä.

Toinen kysymys on se, miten järjestää nuorisotyöntekijöiden koulutus, jotta he voivat vastata nuorten odotuksiin. Tämä uusi tilanne luo mahdollisuuksia koulutuksen uudistukselle. Siirtyminen kestävämpään maailmaan on mahdollista vain, jos emme menetä toivoa vaihtoehtoisten ratkaisujen löytämisestä. Nuorten aktiivinen digitaalisen median käyttö (sosiaalinen media, taide, videot) tarjoaa mahdollisuuden vaihtoehtoiselle ilmastokuvalle, tietoisuuden lisäämiselle ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja keinojen ehdottamiselle sitä vastaan toimimiseksi.

6. Nuorten uusista aktiivisen kansalaisuuden muodoista oppiminen

Ilmastonmuutoksen takia järjestettävät koululakot ovat todisteena nuorten toimijuuden uusista muodoista. Kyseinen liike ei ole nuorisojärjestö, se ei ole nuortenpuolue, se ei ole nuorisotyön järjestämä, se ei ole pienen ryhmän salahanke, eikä se ole yksittäinen nuorisotapahtuma. Koululakot osoittavat, että jos nuoret ovat tarpeeksi motivoituneita, he löytävät keinon ilmaistakseen itseään. Nuorisotyön parissa toimivien voi olla hyödyllistä tarkastella omia aktiviteettejaan ja menettelytapojaan nuorten ilmastotoimien valossa, samoin kuin mitä toimia me tarvitsemme täydentääksemme jo olemassa olevia nuoria edustavia osallistumismalleja, jotta ne ovat yhteensopivia nuorten uusien aktiivisen kansalaisuuden muotojen kanssa.

7. Ilmastonmuutos nuorisotyössä monialaisena haasteena

Ilmastonmuutos on laaja yhteiskunnallinen ongelma, joka kattaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin että kansalaisyhteiskunnan. Monialainen nuorisopolitiikka on ollut nuorisoalan esityslistalla pitkän aikaa, ja sitä korostetaan EU:n nuorisostrategiassa 2019–2027. Monialaisen yhteistyön ilmastonmuutoksen suhteen on tapahduttava vähintään kolmella tasolla: eurooppalaisella, kansallisella ja paikallisella. Nuorisoalan ilmastotoimet on EU:ssa mahdollista yhdistää minkä tahansa muun ilmastonmuutoksen parissa työskentelevän sektorin toiminnan kanssa.

Ilmastonmuutokseen liittyvät nuorisopolitiikan toimet tulisi liittää kansallisella tasolla vastaaviin yleisiin toimintasuunnitelmiin. Koska monialainen yhteistyö vaikuttaa onnistuneimmalta paikallisella tasolla, voisi olla suositeltavaa luoda ilmastonmuutokseen liittyviä aktiviteetteja, jotka yhdistävät nuoret, nuorisotyön, muut asiaankuuluvat sektorit (kuten koulut), ympäristö- ja nuorisojärjestöt sekä kiinnostuneet yksityisyrietykset. Nuorisopalveluilla on mahdollisuus toimia kunnallisessa nuorisotyössä sovittelijoina nuorten, heidän aktiviteettiensa ja päättäjien välillä. Nuoret ilmaisevat huolensa usein edustuksellisen demokratian vakiintuneiden rakenteiden ulkopuolella, kuten sosiaalisessa mediassa, digitaalisissa yhteisöissä, taiteellisen ilmaisun, musiikin tai yhteisöllisten liikkeiden keinoin (kuten koululakoilla), jotka voivat myös vaatia lisää sovittelua.

8. Kysymyksiä keskustelua varten

Edellä todetun perusteella ministereitä pyydetään pohtimaan yhtä tai useampaa seuraavista kolmesta kysymyksestä (enintään kolme minuuttia).

- 1) Miten voimme vahvistaa nuorisotyön kykyä vastata nuorten kohtaamiin ilmastonmuutokseen liittyviin uusiin haasteisiin?**
- 2) Miten nuorisotyö voi tukea nuoria ilmastoaktivismissa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa?**
- 3) Ilmastonmuutos on monialainen haaste. Miten nuorisoala voi toimia osapuolena monialaisessa yhteistyössä?**